

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра педагогіки

ПРОГРАМА ТВОРЧОЇ МАЙСТЕРНІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ
«Краєзнавство та етнопедагогіка в початковій школі»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри педагогіки

(протокол № 4 від 31 березня 2025 р.)

Завідувачка кафедри

Ліліана КУДРИК

Програма творчої майстерні затверджена науково-методичною радою

(протокол № 2 від 29.04.2025 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма творчої майстерні вчителів початкових класів «Краєзнавство та етнопедагогіка в початковій школі»

Розробники:

Урдей Олена Іванівна – заступник директора – начальник управління освіти та інновацій Львівської обласної військової адміністрації;

Лоїк Галина Богданівна – завідувач кафедри освітньої політики, кандидат педагогічних наук, доцент;

Кудрик Ліліана Григорівна – завідувач кафедри педагогіки, кандидат філософських наук, доцент.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів початкових класів у їх підготовці до організації освітнього процесу на засадах краєзнавства та етнопедагогіки в умовах НУШ.

Напрямок:

організація виховання та розвитку учнів в освітньому середовищі; рефлексія і професійний саморозвиток педагога, зокрема:

1. Розвиток професійних компетентностей вчителя початкових класів (знання нормативної бази, фахових методик, технологій).
2. Виховання на духовних цінностях українського народу як передумова формування національно свідомої особистості.
3. Опанування методологічних основ виховання на засадах краєзнавства та української народної педагогіки.
4. Організація національно-патріотичного виховання школярів з урахуванням народних звичаїв і традицій;
5. Створення виховного простору, спрямованого на осмислення видатних постатей та вивчення природи рідного краю.

Обсяг: 36 годин.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (очно-дистанційна).

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, теорії і методики виховання для створення освітньо-розвивального середовища;

- мовно-комунікативна компетентність – вміння слухати, ставити запитання, вести діалог, обстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розмірковувань та аргументації;

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного, морального і соціального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню школярів, розвитку особистості, індивідуальності і колективу;

- загальнокультурна компетентність – здатність аналізувати найважливіші досягнення національної і світової науки і культури, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського суспільства;

- інформаційно-цифрова компетентність – здатність отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти;

- громадянська компетентність – уміння брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність, участь у житті суспільства; розуміти культуру, релігію, мистецтво, історію народу, транслювати учням досвід поколінь.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області

Очікувані результати навчання:

Унаслідок проходження курсів підвищення кваліфікації за цією програмою слухач:

- розуміє роль краєзнавства та етнопедагогіки як важливих складових сучасної національної системи виховання;
- володіє народно-педагогічними методами виховання, організовує українські народні ігри, народознавчі свята, використовує народну творчість, звичаї і традиції як засіб морально-естетичного виховання дітей;
- демонструє здатність організовувати творчу, пошуково-дослідницьку діяльність, формувати в учнів почуття гордості за свій край та його видатних людей;
- вміє формувати екологічну свідомість та відповідальність молодших школярів через вивчення природи рідного краю.
- володіє навичками створення інтегрованих занять на основі краєзнавчого матеріалу та етнопедагогічних принципів.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

1. **Реєстрація слухачів.** Вхід в систему дистанційного навчання, ознайомлення з навчальним середовищем, інструментами взаємодії (Практичне заняття - 1 година).
2. **Ознайомлення з програмою і навчальним планом.** Знайомство, формування очікувань учасників (Практичне заняття - 1 година).

Модуль I. Професійна майстерність вчителя початкових класів і напрями роботи на засадах краєзнавства та етнопедагогіки в Новій українській школі

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 1.1. Професійні компетентності вчителя початкових класів в контексті НУШ (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Аналіз нормативних документів, що регулюють організацію освітнього процесу в початковій школі.
2. Відображення ідей народної педагогіки у чинних нормативних документах щодо реформування національної системи освіти.
3. Професійний стандарт і фахові компетентності вчителя початкових класів.

Тема 1.2. Педагогічна майстерність вчителя: виховання молодших школярів на духовних цінностях українського народу (Лекція – 2 год.)

План лекції:

1. Виховання молодшого школяра на духовних цінностях українського народу – передумова формування національно свідомої особистості, патріота, інноватора.
2. Специфіка організації занять для учнів початкових класів на засадах краєзнавства, народознавства, української народної педагогіки.

Модуль II. Роль етнопедагогіки у вихованні молодших школярів

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 2.1. Зміст та головні чинники виховання в українській народній педагогіці (Лекція – 2 год.)

План лекції

1. Структура української народної педагогіки.

2. Принципи народного виховання.
3. Засоби та методи виховання в українській народній педагогіці.
4. Народно-педагогічні методи формування суспільної поведінки дитини.
5. Народно-ігрові методи виховання.

Тема 2.2. Інтеграція етнопедагогіки в освітній процес початкової школи
(Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Застосування етнопедагогіки у викладанні різних навчальних предметів у початковій школі.
2. Використання фольклору в морально-естетичному вихованні молодших школярів.
3. Значення народної гри на сучасному етапі виховання.
4. Популяризація народних традицій сімейно-родинного виховання у роботі з батьками в Новій українській школі.
5. Впровадження народних традицій екологічного виховання дітей у початковій школі.

Тема 2.3. Методика підготовки краєзнавчих і народознавчих занять для учнів початкової школи (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Планування уроків із використанням краєзнавчого матеріалу.
2. Створення інтегрованих занять на народознавчому матеріалі у початковій школі.
3. Організація екскурсій «місцями сили» рідної землі.
4. Впровадження народних свят, звичаїв і традицій у початковій школі.
5. Особливості використання змісту народного календаря в освітньому процесі Нової української школи.
6. Проведення майстер-класів з народного мистецтва для учнів початкової школи.
7. Вивчення народних промислів, декоративно-ужиткового мистецтва (писанкарство, вишивка та ін.) та його значення у розвитку естетичного смаку, любові до рідного краю.
8. Створення альбомів, презентацій, відеороликів та інших матеріалів про рідний край і його духовні та матеріальні скарби.

Модуль III. Видатні постаті рідного краю

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 3.1. Знання про видатних українців – критерій ефективності національно-патріотичного виховання (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Виховання патріотизму, гордості за досягнення земляків через вивчення видатних постатей рідного краю.

2. Розвиток дослідницьких навичок молодших школярів через пошук та аналіз інформації про видатних людей місцевості.
3. Ознайомлення учнів із життям і діяльністю видатних людей, які прославили рідний край.
4. Розвиток навичок роботи з історичними джерелами, текстами, фотографіями.
5. Розвиток комунікативних здібностей молодших школярів через обговорення зібраних матеріалів, презентації творчих робіт.
6. Формування емоційно-ціннісного ставлення до культурно-історичної спадщини рідного краю.

Тема 3.2. Формування в учнів уявлення про культурну та історичну спадщину рідного краю через вивчення життя і діяльності видатних людей (Практичне заняття – 4 год.)

План практичного заняття

1. Організація обговорення: «Хто така видатна людина?», «Якими рисами володіє герой нашого краю?»
2. Створення карти свого краю з позначенням місць, пов'язаних із видатними особистостями.
3. Дослідження біографій місцевих художників, письменників, поетів та інших видатних діячів культури і мистецтва.
4. Малювання ілюстрацій до творів та біографій місцевих авторів.
5. Створення коротких оповідань, історій про життєдіяльність видатних людей краю.
6. Презентація розповідей про наукові відкриття земляків і їх внесок в українську науку.
7. Осмислення подвигу військових героїв рідного краю, їх ролі в історії нашого народу.
8. Написання листа вдячності героям-захисникам, воїнам ЗСУ.
9. Вивчення історій місцевих політичних діячів, підприємців, громадських активістів.
10. Проведення дискусій, міні-дебатів, створення соціальних проєктів.
11. Презентація творчих робіт учнів: малюнків, віршів, оповідань, дослідницьких проєктів про видатних людей.
12. Організація виставки: «Герої мого краю очима дітей».

Модуль IV. Вивчення природних особливостей свого краю

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 4.1. Краса і багатство природи рідного краю (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Малювання карти рідного краю з позначенням природних об'єктів (ліси, річки, гори тощо).
2. Дослідження водойм та їх мешканців.
3. Ознайомлення з природними явищами, характерними для місцевості.

4. Спостереження за природними явищами рідного краю, їх зображення.

Тема 4.2. Ознайомлення з рослинами і тваринами рідного краю (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Ознайомлення з основними видами рослинності малої Батьківщини (дерева, кущі, квіти, трави).
2. Збирання гербарію або створення віртуального гербарію з фотографій.
3. Малювання рослин рідного краю.
4. Вивчення тварин місцевості: птахів, комах, звірів.
5. Малювання, ліплення з пластиліну тварин рідного краю.
6. Ознайомлення з рослинами і тваринами рідного краю, які зникають і потребують захисту.
7. Створення «міні-Червоної книги» з малюнками та описами рослин і тварин.
8. Обговорення проблем екології рідного краю і дій, які можуть зробити учні.
9. Проведення та обговорення акцій «Чистий двір», «Чистий клас».
10. Презентація проєктів, виставка творчих робіт «Природа рідного краю» (малюнки, аплікації, фотографії, оповідання, спостереження, міні-дослідження).
11. Проведення екскурсій та спостережень на природі.
12. Проведення екологічних ігор, вікторин, квестів та інших інтерактивних видів діяльності.

Творче завдання: укладіть конспект уроку; сценарій народознавчого свята; алгоритм проведення виховної справи, спрямованої на вивчення видатних людей, культури, природи рідного краю.

Круглий стіл.

Презентація індивідуальних проєктів «Досвід впровадження краєзнавства та етнопедагогіки в освітній процес початкової школи» (Практичне заняття – 6 годин).

Вихідне діагностування, рефлексія, тести (Практичне заняття – 2 години).

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, через виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність діяльності творчої майстерні та внесення коректив у методику роботи зі слухачами. Оцінювання вербальне.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Прак-тичні	Самост. робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
Реєстрація слухачів. Ознайомлення з програмою навчання. Формування очікувань учасників			2	
Модуль I. Професійна майстерність вчителя початкових класів і напрями роботи на засадах краєзнавства та етнопедагогіки в Новій українській школі	4	2	2	
Тема 1.1. Професійні компетентності вчителя початкових класів в контексті НУШ			2	
Тема 1.2. Педагогічна майстерність вчителя: виховання молодших школярів на духовних цінностях українського народу		2		
Модуль II. Роль етнопедагогіки у вихованні молодших школярів	6	2	4	
Тема 2.1. Зміст та головні чинники виховання в українській народній педагогіці		2		
Тема 2.2. Інтеграція етнопедагогіки в освітній процес початкової школи			2	
Тема 2.3. Методика підготовки народознавчих занять для учнів початкової школи			2	
Модуль III. Видатні постаті рідного краю	6		6	
Тема 3.1. Знання про видатних українців – критерій ефективності національно-патріотичного виховання			2	
Тема 3.2. Формування в учнів уявлення про культурну та історичну спадщину рідного краю через вивчення життя і діяльності видатних людей			4	
Модуль IV. Вивчення природних особливостей свого краю	4		4	
Тема 4.1. Краса і багатство природи рідного краю			2	
Тема 4.2. Ознайомлення з рослинами і тваринами рідного краю			2	
Творче завдання. Самостійна робота: укладіть конспект уроку; сценарій народознавчого свята; алгоритм проведення виховної справи, спрямованої на вивчення видатних людей, культури, природи рідного краю.				6
Круглий стіл. Презентація індивідуальних проєктів «Досвід впровадження краєзнавства та етнопедагогіки в освітній процес початкової школи»	6		6	
Вихідне діагностування, рефлексія, тести	2		2	
Всього годин:	36	4	26	6

